

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Kis-Sváb-hegy (Martinovics-hegy)

Utoljára módosítva: 2013-10-15 07:26:02

Megye: Budapest

Községhatár: Budapest, XII. ker.

A terület kiterjedése: 6.6898 hektár

Védetté nyilvánítás év: 1991

GPS koordináták: 47.50288, 19.01125

Felmérést végző személy(ek) neve: Bajor Zoltán

E-mail címe(k): bajor.zoltan@mme.hu

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

A területet a Gaál József utca, a Pethényi utca és az Álom utca veszi körül. Megközelíthetősége a legegyszerűbb tömegközlekedéssel: a Széll Kálmán térről induló 21-es busz Pethényi úti megállójánál leszállva, kb. 300 méteres sétával elérhető a védett terület Dny-i széle.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.): A régebben Martinovics-hegyként is ismert terület törvényes oltalmát egyrészt szigetszerű kiemelkedése miatt, másrészt a rajta található, kisebb-nagyobb mértékben károsodott, természetközeli növényzetnek köszönheti. A terület markánsan emelkedik a Városmajor fölé, a pesti oldalról szinte mindenhonnan látható. Tetejéről szép kilátás nyílik a Budai-hegység számos pontjára, tiszta időben még a Vác felett elterülő Naszály-hegy kőbányáját is látni. Legmagasabb pontja a Gellért-hegynél is magasabb (258,4 méter). A hegy fő tömege eocén kori nummuliteszes mészkőből áll, de kisebb foltokban dolomitot és különböző márgatípusokat is fellelhetünk a területen. Az északi részekén lévő két bányaudvar geológiai vizsgálatokra kiválóan alkalmas. Előkerültek már innen ősi óriás egysejtűek, de 1911-ben rákmaradványokra is ráakadtak. Sok helyen találunk természetes növénytársulásokat, de ezek összükterjedése elenyésző a teljes területhez viszonyítva. Elsődlegesen a meredek északi oldalon maradtak fenn olyan gyepek, melyek hazai viszonylatban is jelentősnek mondhatók természetvédelmi szempontból. A hegy túlnyomó részén azonban telepített feketefenyvesek láthatók, számos helyen magától betelepült akácokat és bálványfákat is fellelhetünk. Ezeken kívül több részen erőteljesen degradált, vagy zömében díszcserjékkel lecserélt az eredeti növényzet. Állatvilágára – a növényvilághoz hasonlóan – az erős zavarás nyomja rá bélyegét, ezért elsősorban a városhoz, emberhez szokott fajok telepednek meg itt. A hegy zárványterület, a főváros budai részének egyik legsűrűbben lakott területén fekszik. Teljes beépítésére valószínűleg azért nem került sor, mert északi oldala igen meredek és sziklás. Ökológiai folyosó nem köti össze a területet a környező erdőkkel, védelme ezért kiemelten fontos, de egyúttal emiatt igen nehezen fenntartható. A kezelés komoly problémákba ütközik, mivel a terület a XII. kerület egyetlen hivatalosan kijelölt kutyasétáltató helye és sűrűn váltakoznak a természetközeli, valamint teljesen leromlott területek. A szemetelés elég jelentős probléma, de elsődlegesen a táj esztétikai értékeire, s nem természeti kincseire jelent veszélyt. A karsztbokorerdőbe telepített fenyvesek, illetve a spontán felnőtt gyomfaállományok fokozatos lecserélése őshonos állományra a legfontosabb feladatok közé tartozik. Sok helyen erősen cserjésednek a gyepfoltok, ezek tisztítása a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Budapesti Helyi Csoportjának köszönhetően részben megindult, de további kezelésekre lenne szükség. A látogatók biztonságára potenciális veszélyt jelent az északi oldalon található korlát, melynek talapzatát az eróziós hatás egy-két ponton hamarosan eléri, néhány éven belül akár ki is dőlhet.

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

65 % Erdő

10 % Gyep

20 % Cserjés

% Vizes terület

5 % Egyéb

Részben kiépített sétautak, valamint a hegy tetején található betonalapzat.

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>):

H1, M8, RC, RD, OC

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket): Kaszálás,

Egyéb típus: A terület a XII. kerület egyetlen hivatalosan is kijelölt kutyafuttatóhelye. (A kijelölést a XII. kerületi Önkormányzat végezte, amelyet a természetvédelmi vagyongazdálkodást végző Fővárosi Önkormányzattal nem egyeztetett. A kutyások ennek ellenére nem okoznak jelentősebb taposási kárt a hegyen, ugyanis jellemzően csak a sétautakat és a hegycsúcs degradált gyepét használják erre a célra.) Az északi oldalon található felhagyott kőfejtőben nemrégiben mászóutakat építettek ki. Alkalmanként terhelést jelent a területre nézve néhány hajléktalan, akik rendszertelenül és általában rövid időre telepednek meg a hegyen.

Jellemzőik, intenzitás: Délutánonként és hétvégén igen sok a kutyasétáltató és a kiránduló. A hegymászás intenzitása nem jelentős. Az értékeesebb hegylábi részeken az emberi jelenlét kisebb mértékű.

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Igen

Felmérés, Őrzés, Bemutató, Rekonstrukció

Egyéb típus: A területen a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület évek óta 10 darabos madárodútelepet működtet.

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özőnfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Kevés

Selyemkóró: Nincs

Parlagfű: Kevés

Magas/kanadai aranyvessző: Kevés

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Nincs

Bálványfa ("ecetfa"): Kevés

Keskenylevelű ezüstfa: Nincs

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg): feketefenyő (Pinus nigra) telepítés: sok, főként a hegycsúcs közelében, orgona (Syringa vulgaris): kevés, kisvirágú nebáncsvirág (Impatiens parviflora): kevés, zöld juhar (Acer negundo): kevés

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózathoz? - Nem

Egy része: %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Nem

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Nem

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? -

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Igen

Darabszám: 4

Állapotuk: megfelelő

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: db

Vadetető: db

Szóró: db

Egyéb (név és db):

Nincs

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámot kell megadni)

pókbangó (*Ophrys sphegodes*): kb. 80 tő a terület északi részén található meredek lejtősztyepréten bíboros kosbor (*Orchis purpurea*): kb. 30 tő a pókbangó élőhelyén és közvetlen környezetében erdei szellőrózsa (*Anemone sylvestris*): kb. 100 tő a védett területbe ékelődő aszfaltos parkoló két oldalán leánykököröcsin (*Pulsatilla grandis*): kb. 20 tő a pókbangó élőhelyén tavaszi hérics (*Adonis vernalis*): 5 tő a terület déli, degradált gyepében sárga koronafürt (*Coronilla coronata*): kb. 100 tő az északi oldal gyepszegélyeiben sárga len (*Linum flavum*): kb. 100 tő a pókbangó élőhelyén csillagőszirózsa (*Aster amellus*): kb. 100 tő a pókbangó élőhelyén nagy ezerjófű (*Dictamnus albus*): 1 tő a hegy csúcsán lévő aszfaltozott kilátópont közelében

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni)

imádkozó sáska (*Mantis religiosa*): ritka kis Apolló-lepke (*Parnassius mnemosyne*): ritka farkasalmalepke (*Zerynthia polyxena*): ritka nappali pávaszem (*Inachis io*): gyakori kardoslepke (*Iphiclides podalirius*): gyakori fecskefarkú lepke (*Papilio machaon*): gyakori Atalanta-lepke (*Vanessa atalanta*): gyakori fali gyík (*Podarcis muralis*): szórványos fürge gyík (*Lacerta agilis*): ritka pannongyík (*Ablepharus kitaibelii fitzingeri*): ritka Madarak esetében elsősorban a jelentősebb költőfajok kerültek felsorolásra: nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*): állandó, évente rendszeresen költ 1-2 pár zöld küllő (*Picus viridis*): állandó, évente rendszeresen költ 1-2 pár fekete rigó (*Turdus merula*): állandó, évente rendszeresen költ 6-8 pár énekes rigó (*Turdus philomelos*): vonuló, évente rendszeresen költ 2-3 pár barátposzáta (*Sylvia atricapilla*): vonuló, évente rendszeresen költ 5-6 pár kispozzáta (*Sylvia curruca*): vonuló, évente rendszeresen költ 2-3 pár fülemüle (*Luscinia megarhynchos*): vonuló, évente rendszeresen költ 3-4 pár vörösbegy (*Erithacus rubecula*): állandó, évente rendszeresen költ 4-5 pár csilpcsalpfüzike (*Phylloscopus collybita*): vonuló, évente rendszeresen költ 4-5 pár csuszka (*Sitta europaea*): állandó, évente rendszeresen költ 4-5 pár rövidkarmú fakusz (*Certhia brachydactyla*): állandó, feltételezhetően 1-2 pár költ a területen széncinege (*Parus major*): állandó, évente rendszeresen költ 10-12 pár kékcinege (*Parus caeruleus*): állandó, évente rendszeresen költ 1-2 pár fenyvescinege (*Parus ater*): állandó, feltételezhetően 1-2 pár költ a területen zöldike (*Carduelis chloris*): állandó, évente rendszeresen költ 4-5 pár erdei pinty (*Fringilla coelebs*): állandó, évente rendszeresen költ 4-5 pár csicsörke (*Serinus serinus*): vonuló, évente rendszeresen költ 2-3 pár tengelic (*Carduelis carduelis*): állandó, évente rendszeresen költ 4-5 pár európai mókus (*Sciurus vulgaris*): szórványos keleti sün (*Erinaceus roumanicus*): szórványos

5. Egyéb észrevétel

11,7 hektár (117 462 m²); 25/2013. (IV. 18.) Főv. Kgy. rendelet alapján